

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/109/2024
Identifikačné číslo spisu:	6117255073
Dátum vydania rozhodnutia:	20.02.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6117255073.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti Bratislavská vodárenská spoločnosť, a. s., Bratislava, Prešovská 48, IČO: 35 850 370, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Roštár - Slovák, s. r. o., Bratislava, Révová 7, proti žalovanému M. A., narodenému X. Q. XXXX, K., T. XX, zastúpenému advokátkou JUDr. Margarétou Chlebovou, Bratislava, Pod Vtáčnikom 3, o zaplatenie 224,50 eura s príslušenstvom, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. B4-8Csp/61/2018 (Okresnom súde Bratislava IV č. k. 8Csp/61/2018), o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 27. februára 2024 sp. zn. 14Co/201/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyni nárok na náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava IV (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 15. januára 2019 č. k. 8Csp/61/2018 - 111 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 224,50 eura spolu s 5 % úrokom z omeškania ročne od 20. septembra 2016 do zaplatenia, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku a žalobkyni priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 27. februára 2024 sp. zn. 14Co/201/2019 odmietol odvolanie žalovaného s použitím § 386 písm. a) CSP ako oneskorene podané. V odôvodnení uviedol, že napadnutý rozsudok bol doručený žalovanému 12. marca 2019 v súlade s § 111 ods. 3 CSP (tzv. fikciou doručenia), pričom bol doručovaný na jeho jedinú známu adresu z registra obyvateľov SR, kde má od roku 2004 až doposiaľ trvalý pobyt, na adresu T. XX, K.. Odvolanie žalovaný podal osobne do podateľne súdu prvej inštancie 20. augusta 2019, t. j. po zákonom určenej lehote na podanie odvolania. Ďalej uviedol, že neobstojí ani námietka žalovaného, že napadnutý rozsudok mu bol doručený až 1. augusta 2019, nakoľko danú skutočnosť žiadnym hodnoverným spôsobom súdu nepreukázal.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie s poukazom na ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Namietal, že súd druhej inštancie svojím nesprávnym procesným postupom znemožnil žalovanému uskutočňovať jeho procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Uviedol, že v danej veci mu bol 1. augusta 2019 doručený rozsudok Okresného súdu Bratislava IV sp. zn. 8Csp/61/2018 - 111 z 15. januára 2019, proti ktorému 16. augusta 2019 prostredníctvom poštového kuriéra odoslal svoje odvolanie. Ďalej uviedol, že 2. decembra 2019 nahliadol do elektronického súdneho spisu, z ktorého vyplývalo, že ku dňu 2. decembra 2019 bol stav konania: „Nevybavený spis. Neskončený. Odvolanie.“ Zároveň z elektronického spisu vyplývalo, že 7. júna 2019 sa uskutočnilo pojednávanie vo veci a mal preto za nesporné, že 7. júna 2019 súd prvej inštancie vo veci pojednával. Konštatoval, že 2. apríla 2024 mu bolo doručené uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 14Co/201/2019 - 135 z 27. februára 2024, ktorým súd druhej inštancie odmietol jeho odvolanie z dôvodu, že odvolanie bolo podané oneskorene. Namietal, že odvolací súd v predmetnom uznesení uviedol, a to bez bližšieho vysvetlenia niekoľko tvrdení, ktoré sú v priamom rozpore s obsahom elektronického súdneho spisu, z ktorých žalovaný uviedol, že a/ odvolací súd v bode 2. a 6. uznesenia nepravdivo uviedol, že žalovaný podal odvolanie osobne do podateľne súdu 20. augusta 2019, nakoľko žalovaný odvolanie podával prostredníctvom kuriéra ešte 16. augusta 2019 a až kuriér odvolanie žalovaného doručoval súdu 20. augusta 2019, b/ odvolací súd v bode 6. uznesenia nepravdivo uviedol, že odvolaním napadnutý rozsudok bol doručený žalovanému 12. marca 2019, pričom z elektronického spisu je nesporné, že súd prvej inštancie vo veci 7. júna 2019 ešte len pojednával, teda celkom logicky rozsudok nemohol byť žalovanému doručovaný 2,5 mesiaca predtým než súd prvej inštancie vo veci pojednával a rozhodol, c/ odvolací súd v bode 7. uznesenia uviedol tvrdenie, že žalovaný hodnoverným spôsobom nepreukázal, že bol napadnutý rozsudok žalovanému doručený 1. augusta 2019. Bol názoru, že skutočnosti, ktoré sú už preukázane a vyplývajú priamo z obsahu súdneho spisu už nie je potrebné súdu opakovane preukazovať, pričom z doručky vyplýva k poštovej zásielke č. A. odoslanej Okresným súdom Bratislava IV, táto bola reálne doručená žalovanému 1. augusta 2019 a práve táto zásielka obsahovala aj rozsudok Okresného súdu Bratislava IV sp. zn. 8Csp/61/2018 - 111 pod poradovými číslami 4/9 až 8/9. Zároveň žalovaný poukázal aj na prvú stranu listu s poštovým podacím číslom, na ktorého rube sa nachádza aj Doložka o autorizácii, z ktorej okrem iného je zrejmé, že súd tento dokument autorizoval až 29. júla 2019. Bol názoru, že súdy nižších inštancií nepostupovali v zmysle CSP, čím porušili práva žalovaného ako spotrebiteľa, nakoľko ho nepoučili o možnosti zastúpenia, ale nepoučili ho ani o jeho procesných právach a povinnostiach, ani o dôkazoch a ani o iných možnostiach. Poukázal na tú skutočnosť, že v tomto prípade existujú aj dôvody, pre ktoré odvolací súd môže odpustiť žalovanému zmeškanie lehoty na podanie odvolania a dôvodom je predovšetkým tá skutočnosť, že žalovaný sa na adrese podľa § 106 CSP dlhodobo nezdržiava. V súvislosti s ospravedlniteľným dôvodom, pre ktorý sa žalovaný na adrese doručovania predvolania na pojednávanie nezdržiaval, poukázal na to, že na adrese evidovanej v registri obyvateľov Slovenskej republiky sa zdržiavať ani nemohol, pretože z dôvodu porušenia zákona zo strany orgánov štátnej správy, nie je stavba na adrese trvalého pobytu ešte stále skolaudovaná, resp. nie je povolené jej užívanie. Bol názoru, že sú naplnené všetky podmienky, pre ktoré súd druhej inštancie v zmysle § 114 CSP v prípade ak by došlo k zmeškaniu lehoty na podanie odvolania žalovanému mal zmeškanie odpustiť. Opakovane zdôraznil, že rozsudok prvostupňového súdu mu nemohol byť doručený (fikciou doručenia ako uvádza súd druhej inštancie) už 13. marca 2019, nakoľko vo veci prvostupňový súd ešte stále pojednával a to 7. júna 2019. Navrhol, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu a rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalobkyňa sa k podanému dovolaniu nevyjadřila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu (žalobca), bez nariadenia dovolacieho pojednávania preskúmal obsah spisu a dospel k záveru, že je potrebné dovolanie odmietnuť.

6. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom

sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

7. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014). Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch.

8. Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

12. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP).

13. Žalovaný prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z § 420 písm. f) CSP.

14. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

15. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny

proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

16. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1Cdo/6/2014, 3Cdo/38/2015, 5Cdo/201/2011, 6Cdo/90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

17. Najvyšší súd už v judikátoch R 23/1994 a R 4/2003 (ďalej v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/41/2000, 2Cdo/119/2004, 3Cdo/108/2004, 3Cdo/231/2008, 4Cdo/20/2001, 5Cdo/434/2012, 6Cdo/107/2012, 7Cdo/142/2013, 3Cdo/98/2015) vydaných do 30. júna 2016 považoval za prípad odňatia možnosti konať pred súdom postup súdu, ktorý sa z určitého dôvodu odmietol zaoberať meritom veci (odmietol podanie alebo konanie zastavil alebo odvolací súd odmietol odvolanie), hoci procesné predpoklady pre taký postup neboli dané.

18. So zreteľom na uvedené dovolací súd skúmal, či odmietnutie odvolania žalovaného odvolacím súdom vykazovalo znaky procesného postupu znemožňujúceho strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP.

19. Krajský súd v Bratislave napadnutým uznesením odvolanie žalovaného ako oneskorene podané odmietol. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že napadnutý rozsudok bol doručený žalovanému 12. marca 2019 v súlade s § 111 ods. 3 CSP (tzv. fikciou doručenia), pričom bol doručovaný na jeho jedinú známu adresu z registra obyvateľov SR, kde má od roku 2004 až doposiaľ trvalý pobyt, na adresu T. XX, K.. Odvolanie žalovaný podal osobne do podateľne súdu prvej inštancie 20. augusta 2019, t. j. po zákonom určenej lehote na podanie odvolania. Ďalej uviedol, že neobstojí ani námietka žalovaného, že napadnutý rozsudok mu bol doručený až 1. augusta 2019, nakoľko danú skutočnosť žiadnym hodnoverným spôsobom súdu nepreukázal.

20. Podľa § 362 ods. 1 CSP odvolanie sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

21. Podľa § 121 ods. 2 CSP do plynutia lehoty určenej podľa dní sa nezapočítava deň, keď nastala skutočnosť určujúca začiatok lehoty.

22. Z obsahu spisu vyplýva, že rozsudok súdu prvej inštancie bol žalovanému doručený 12. marca 2019 tzv. fikciou doručenia v súlade s § 111 ods. 3 CSP (č. l. 116). Pätnásťdňová lehota na podanie odvolania začala plynúť 13. marca 2019 najbližší nasledujúci pracovný deň a uplynula 27. marca 2019. Odvolanie žalovaného proti rozsudku súdu prvej inštancie bolo súdu prvej inštancie doručené 20. augusta 2019 (č. l. 127 spisu) a teda oneskorene.

23. K dovolacej námietke žalovaného, že rozsudok prvostupňového súdu mu nemohol byť doručený (fikciou doručenia) už 13. marca 2019, nakoľko vo veci prvostupňový súd ešte stále pojednával a to 7. júna 2019, dovolací súd uvádza, že z obsahu vyplýva, že súd prvej inštancie vo veci samej rozhodol rozsudkom z 15. januára 2019, ktorý nadobudol právoplatnosť 28. marca 2019. Z obsahu

elektronického spisu vyplýva, že súd prvej inštancie uznesením sp. zn. 8Csp/61/2018 zo 7. júna 2019 rozhodol o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania vo výške 156,32 eura, pričom v elektronickom spisu je vyznačený typ rozhodnutia - rozhodnutie bez pojednávania. Je preto nepochybné, že súd prvej inštancie 7. júna 2019 pojednávanie neuskutočnil a v tento deň už vec bola právoplatne skončená.

24. K ďalšej dovolacej námietke žalovaného, že z doručenky k poštovej zásielke č. A. odoslanej Okresným súdom Bratislava IV vyplýva, že táto bola reálne doručená žalovanému 1. augusta 2019 a práve táto zásielka obsahovala aj rozsudok Okresného súdu Bratislava IV sp. zn. 8Csp/61/2018 - 111, dovolací súd uvádza, že z obsahu spisu vyplýva, že v spise sa nachádza doporučená zásielka, ktorou súd prvej inštancie doručoval žalovanému uznesenie zo 7. júna 2019 nachádzajúce sa na č. l. 120 (č. l. 126). Predmetná zásielka sa vrátila súdu prvej inštancie 10. júla 2019 ako neprevzatá v odbernej lehote. Skutočnosť, že by žalovanému bol 1. augusta 2019 doručený rozsudok súdu prvej inštancie zo súdneho spisu nevyplýva a bol preto správny záver odvolacieho súdu, že žalovaný danú skutočnosť hodnoverným spôsobom nepreukázal. Napokon, ako bolo uvedené vyššie, rozsudok súdu prvej inštancie nadobudol právoplatnosť 27. marca 2019 a teda sa nejaví logické, že by súd prvej inštancie tento rozsudok opätovne doručoval v mesiaci júl 2019, keď na takýto postup nemal dôvod.

25. Pokiaľ dovolateľ namietal, že odvolací súd nesprávne uviedol, že odvolanie podal osobne do podateľne súdu 20. augusta 2019, dovolací súd súhlasí so žalovaným, že tento záver odvolacieho súdu nebol správny, nakoľko zo súdneho spisu vyplýva, že žalovaný odvolanie podal prostredníctvom poštového kuriéra 16. augusta 2019 (č. l. 130). Ako však bolo uvedené vyššie, lehota na podanie odvolania uplynula 27. marca 2019 a teda i odvolanie podané na prepravu 16. augusta 2019 bolo podané po lehote.

26. K dovolacej námietke dovolateľa, že súd druhej inštancie mu v zmysle § 114 CSP mal zmeškanie lehoty odpustiť dovolací súd uvádza, že podľa § 122 CSP súd odpustí zmeškanie lehoty, ak ju strana, zástupca alebo procesný opatrovník zmeškal z ospravedlniteľného dôvodu a bol preto vylúčený z úkonu, ktorý mu patrí. Návrh treba podať do 15 dní po odpadnutí prekážky a treba s ním spojiť zmeškaný úkon. Je teda nepochybné, že odpustenie zmeškania lehoty je možné len na návrh strany sporu, zástupcu alebo procesného opatrovníka a nie je naň právny nárok. Z obsahu spisu však vyplýva, že žalovaný s podaným odvolaním nepodal návrh na odpustenie zmeškania lehoty, tento návrh nepodal ani v lehote 15 dní po odpadnutí prekážky a neuviedol ospravedlniteľný dôvod omeškania. Z dôvodu absencie návrhu podľa § 122 CSP odvolací súd potom nemohol postupovať podľa § 114 CSP a preto ani táto dovolacia námietka dovolateľa neobstoí.

27. Vychádzajúc z uvedeného najvyšší súd dospel k záveru, že odvolací súd odmietnutím odvolania proti rozsudku súdu prvej inštancie podľa § 386 písm. a) CSP neodňal žalovanému právo, aby na základe ním podaného odvolania bolo napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmané odvolacím súdom (porovnaj R 23/1994), t. j. týmto procesným postupom nezneškodnil žalovanému, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a žalovaný neopodstatnene uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP.

28. S poukazom na vyššie uvedené dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalovaného nie je podľa § 420 písm. f) CSP prípustné a preto ho v zmysle ustanovenia § 447 písm. c) CSP odmietol.

29. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

30. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.